

TURCZI ISTVÁN

Rózsás vers

PISTA BÁCSI ÉS A MODERN, MAGYAR ÁRNYAK

*Ma végre rózsás kedvemben vagyok,
Ha nem vigyázok, lesz vers is, szent bolond,
No nem az a széllal bélelt, mártírfényű,
Mit a novemberi napfény világi glóriába font.*

*Nem lesznek benne rózsák: vad-, gyepü-, ebrózsa,
Sem tövisek, páratlanul szárnyalt levelek,
Meta-eufóriába áztatott, ajándék töltő-
Tollamat nem szántja mélyen lírai üzenet...*

*Mi lesz benne, ha szinte semmi sem? Például
Pista bácsi és az önző, nehéz tudású sejtelem,
Hogy az „ómódi” rapszódíák, dalok és elégiák
'91 óta, lassan tizenöt év, hiába utaznak velem,*

*Hogyha találkozunk, valahol Cambridge
És Róma között, hol a modern, magyar árnyak
A bukolikus vérrel itatott időben kedvükre leszállva
Vigaszra, versre a múzsák küszöbén megálltak,*

*Méltómód köszönthessem őt. Rózsás hangulatban,
A perctől ihletetten mesélhessem a történetet,
Mit csak Piroska hús mozdulata, ahogy teát tölt
S a szentendrei kert bólogató fái rejtenek.*

*Szakmáztunk, mint mindig. Rím-hímtagok
Csendes csatája zajlott: arra, hogy „nagy láz”,
Vajon Babits, Tóth, Radnóti vagy Lőrinc
Mondana-e jobbat, mint a „székesegyház”?*

*Azután Ben Jonson, Molière köntösébe bújva
Mutatta meg, ki miért s miért nem, összetéveszhető.
A múzsák tárgyában utóbb csak annyit mondott:
„Legnagyobb ihlető erő már régóta a határidő!”*

*Hát ennyi. Közben kinézek az ablakon;
Hópelyhek, idén először. Kicsik és nagyok,
Akár az emlékek: lehullnak, eltűnnek lassan.
Ma végre megint rózsás kedvemben vagyok.*

Kezdődik

HAJNAL ANNA SZAVAI KÖZT SÉTÁLVA;
1907–1977–2007

*Hetven év hollózó hűség.
Altató kagylóbúgás, mégis ébren.
Csöndáldozat. Az idő csak
csiszolt kő a szél szemében.*

*Mint a madarak, a levegő gödrein
átzuhanva kicsit még megpihen.
Nem indul délnek vándorútra
az egyformák közt másmilyen.*

*Visszatartja meglelt könnyűsége,
a másik önmagával azonos viszony.
Áttetszőn áll a kettős homályban.
Lakható szíve csillag-garnizon.*

*Hová is vigye vétkét, ha van.
Minek pörögni, mint a trenderli.
Megtért magába. Maradása okát
ősi képek igazában meglelni.*

Mert nincsen mód választani.
Hangtalan nyílik és zárul a mély.
Csak az látja az éj fodrozatlan
fényét, akiben nő a szenvedély.

Feljött a hold, mint rendesen.
Megadja a módját, látod.
Színezüst tükroét minek is tartanál.
Tiszta az ég. Kezdődik ragyogásod.

Mintha mozdulatlan lenne

Egy kis szobor tűnik fel az idő körengetegében: befont hajú, redőzött ruházatú nőalak, a vállán madárral. Lehetne leány is, olyan légies. Ritkán süti nap; egy hatalmas tölgyfa lopja előle a fényt. A leány, akár kormozott üvegen át a hó. A madár szinte fekete. Nem szimbolikus, nem baljóslatú, csak fekete. Talán az árnyak rétegei miatt látszik sötétebbnek, talán a szemlélő látja így. A leány ma szótlán, és bánatosan komoly, s mint aki hosszú sétát tett a tóparti úton, nem egészen olyan, mint szokott, valahogy hiányzik, hiányzik onnan, visszavágyik a régi séták emlékeibe, padokra, tisztásokra, nála némább kódarabok és jeltelen fák közé, más szélhez és más illatokhoz bújna és megszólítaná a számára ismeretlen, színes madarakat, különféle neveken becézne és bátorítaná őket, vagy inkább önmagát bátorítaná, félkész mozdulatából ez derül ki, ez a félénk bizonytalanság, ó, de miért is nézne vissza, nem mozdul, ami nem ugyanaz, érzi, mintha mozdulatlan lenne, beletörődésében ott kószál a remény, hogy minden egyedül töltött pillanattal könnyebben eljut, eljut a Szóig, az egyetlenig, amely befont haját kibontani képes, elsimítja ruhája redőit és enni ad a vállán felejtett fekete madárnak. Valamikor szerették; töredezett sziklákon üldögélt, ezüstös derengésű kavicsok között hallgatta a bíborba mártott alkonyati vizek susogását, aludt és táncolt, virágot szedett és énekelt, imádkozott és szeretett, ismerte a testét, a vér zarándokútját, a felfedezett mozdulatok ritmusát, a visszafafojtott lebegést, a szavakban sorakozó hangokat, felszakadó lélegzetének forró hullámain, a szégyenlős mosolyt, az égbolt ráomló könnyűségét. Ismerte önmagát. Ilyenkor volt, hogy élt, ahogy a füvek és virágok élnek, és most nagyon szeretne volna látni önmagát, ahogyan nincs ott, ahol van, vállán a fekete

madárral, nincs ott, és nincs az, ami lett, ami már megtörtént vele, és ami nem történt meg és soha nem is fog, hiába törne át a késő délutáni napfény az öreg tölgy sűrű, könyörtelen levelein. Szerette volna megtenni azt a hosszú sétát a tóparti úton, még egyszer, még utoljára, és eljutni a körkörös en örvénylő víz átlátszatlan mélységeibe, eljutni önmagához, bárhová, csak el.

A távozó

*A csönd egy hely a távozó szemében,
Törékenyebb, mint bármely faág,
Lombok közt rejtőzve rémületében
Eltűnik, úgy mutatja meg magát.*

*Rajzolatlan szavak világossága,
Ami ha belőle egyszer felragyog,
Megmutatja, miért maradt árva.
Kötömbön egy név: ő nem is én vagyok.*

*Megteremti akkor égi mását,
Ellensúlyozni, ha mást nem tehet,
Öröktől rendelt barangolását,
És kitölteni a hiány alkotta teret.*

*Ugyanaz volt, lesz, ami van.
Belülről égő, önmagányi fény.
Át látszik, néha megcsillan,
Mint egy kavics az idő tenyerén.*